

Bismillahirrahmanirrahim

**YABANCI YATIRIMI TEŞVİK
VE DESTEKLEMeye İLİŞKİN
KANUN VE UYGULAMA
TALİMATI**

Onaylanma Tarihi 2002

İran Yatırımcılık, Ekonomik ve Teknik Destekler Teşkilatı
YABANCI YATIRIMLA İLGİLİ TEŞVİK VE DESTEK
KANUNU VE TALİMATI

İÇİNDEKİLER

UNVAN	SAYFA
Önsöz-----	IV
Yabancı Yatırım, Teşvik ve Destek Kanunu-----	1
Tarif -----	2
Yabancı Sermayenin Kabul Edilmesinin Genel Şartları-----	3
Yetkili Merciler -----	5
Yabancı Sermayenin Güvencesi ve Aktarılması -----	7
Yabancı Yatırımın Kabul, Giriş ve Çıkış Kuralları -----	8
İhtilafların Çözümlemesi-----	11
Nihai Yasalar-----	11
Yabancı Yatırım Teşvik ve Destek Kanunu Uygulama Talimatı -	15
Tarif -----	16
Kabul Metodları ve Kriterleri -----	17
Kabul Sistemi -----	22
Yabancı Yatırım Hizmetleri Merkezi -----	23
Yabancı sermayenin giriş, değerlendirilme ve kayıt şartları-----	25
Sermayenin ve Sermaye Gelirlerinin Çıkış Kuralları -----	28
Genel Kurallar-----	31
Yabancı Yatırım Hizmetleri Merkezi -----	37

ÖNSÖZ

İlk Yabancı Yatırım Yasasının İran’da onaylanmasının üzerinden yaklaşık 48 yıl geçtikten sonra geçen yıl yeni yasa “Yabancı Yatırımı Teşvik ve Destekleme Kanunu” başlığıyla onaylandı. Bu kanun önceki kanunun yani 1955 yılında onaylanan “Yabancı Sermayeleri Çekme ve Destekleme Yasasının” yerini aldı. Gerçekte, sözkonusu yasanın onaylanmasının hedefi, sermayeyi, yabancı teknolojiyi çekmek ve ülke ekonomisinin gelişmesini gerçekleştirmek için uygun yasal ortamı hazırlamaktır.

Hatırlatmak gerekir ki, yeni yasa önceki yasa ile mukayese edildiğinde önemli özellikler ve meziyetler taşımaktadır. Bu yasanın en önemli özellikleri şunlardır:

- Bütün yabancı yatırım metodlarının geniş destek kapsamı içinde olması.
- Yabancı yatırımların genel tanımlarının sunulması ve sermayenin çeşitli kullanılma metodlarının resmiyette tanınması. Bu metodlar, “Doğrudan Yabancı Yatırım”, “Finans Temini”, “Yap-İşlet-Devret” ve “Karşılıklı Satış”ı kapsamaktadır. “Yabancı yatırım projelerinin kabulü ve onaylama sürecinde daha fazla kolaylıklar sağlanması.
- İzin verilmeden önceki ve sonraki aşamalarda Yabancı Yatırımlara ait işlerin hızlandırılması ve kolaylaştırılması amacıyla, İran Yatırımlar, Ekonomik ve Teknik Yardımlar Teşkilatı mahallinde kain “Yabancı Yatırım Hizmetleri Merkezi” adı altında bir merkezin gerekli koordinasyonu yapması.
- Devlet yatırımlarını kabul etmeyle ilgili olarak yeni yasal metodlar ve stratejilerin tanıtılması.
- Devletin doğrudan taahhüt kabul etme yoluyla yabancı yatırımcıların temel haklarının resmiyette tanınmasında yatırımcıların düşündüğü güvenliğin sağlanması.

Yeni Yatırım Yasasının onaylanması, değişiklikler ve programların bir bölümünü kapsamaktadır. Bunlar, yerli ve yabancı yatırımcıların haklarının ve menfaatlerinin desteklenmesi ve iktisadi reformların yapılması hedefiyle gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, değişikliklerin ve ıslah edilen programların bir bölümü şu şekildedir.

IV

- Ülkede yatırımların ve üretimin arttırılmasına neden olacak fiyat ve muafiyetler bakımından çeşitli meziyetlere sahip yeni vergi yasasının onaylanması.
- Tarife dışı metodların kullanılması yerine tarife sisteminin yerleştirilmesi.
- Özel bankalar ve finans kuruluşlarının tesisi.
- Tüm ekonomik faaliyetlerde tek döviz kuru uygulanması yoluyla tek döviz kuru sisteminin yerleştirilmesi ve çok kurlu sistemin kaldırılması.
- Özel sigorta kuruluşlarının kurulma imkanının hazırlanması.
- Devlet bankalarının özelleştirilmesi gibi özelleştirme programının çok yönlü uygulanmasının devamlı olarak vurgulanması.

Yatırımlar Kurumu yöneticileri ve çalışanları, yabancı yatırımcılara ve İran'da yatırıma ilgi duyanlara, ihtiyaç duydukları bilgileri aşağıdaki adresten bizzat başvurarak veya yazışma yoluyla temin edebileceklerini hatırlatırlar:

Tel: (+98 21) 33113455, 33902115, 33112917

Faks: (+98 21) 33901033, 33112917

İnt.po: www.investiniran.ir , www.investiniran.org

**İran Yatırım ve
Ekonomik ve Teknik Yardımlar Teşkilatı.**

**YABANCI YATIRIMI
TEŞVİK VE
DESTEKLEME KANUNU**

BİRİNCİ BÖLÜM TANIMLAR

Madde 1.

İşbu Kanunda kullanılan deyim ve ibarelerin anlamı aşağıdaki gibidir:

Kanun: Yabancı Yatırımı Teşvik ve Destekleme Kanunu.

Yabancı Yatırımcı: 6 ncı maddenin konusu olan yatırım iznini almış ve dış menşeli sermaye kullanan İranlı veya İranlı olmayan gerçek ve tüzel kişiler.

Yabancı Sermaye: Yabancı yatırımcılar tarafından gerek nakdi ve gerek gayri nakdi olarak ülkeye getirilen her türlü sermaye. Söz konusu sermaye aşağıda belirtilen hususları kapsayacaktır:

- a) Banka sistemi veya İran İslam Cumhuriyeti Merkez Bankasının onayladığı diğer transfer kanallarından konvertibl döviz olarak ülkeye girdilerin meblağlar.
- b) Makina ve Teçhizat.
- c) Malzeme, yedek parça, ayrı parçalar ile ham, katkı ve yardımcı maddeler.
- d) Buluş hakkı, teknoloji, ticari isim ve amblemler ve ihtisas hizmetleri.

- e) Yabancı yatırımcının transfer edilebilir hisse payı.
- f) Bakanlar Kurulunca onaylanacak diğer geçerli hususlar.

Yabancı Yatırım: Yabancı sermayenin yeni ya da mevcut bir ekonomik kurumda yatırım izni alındıktan sonra kullanılması.

Yatırım İzni: İşbu kanunun 6 ncı maddesi gereğince her yabancı yatırım için verilen izin.

Teşkilat: 15.07.1975 tarihli Ekonomi ve Maliye Bakanlığı teşkil yasasının 5 nci maddesinin konusu İran Yatırım, Ekonomik ve Teknik Yardımlar Teşkilatı.

Komite: İşbu kanunun 6.maddesinde konu edilen Yabancı Yatırım Komitesi.

İkinci Bölüm

Yabancı Sermayenin Kabul Edilmesinin Genel Şartları.

Madde 2.

Yabancı yatırımın kabulü, işbu kanun uyarınca ülkede yürürlükte olan diğer kanun ve kurallara riayet etmek ve kalkınma amacıyla ve sanayi, maden, tarım ve hizmet dahil olmak üzere üretim ile ilgili tüm faaliyetlerin arttırılmasına yönelik ve aşağıda belirtilen kurallar çerçevesinde yapılmalıdır:

- a) Ekonomik büyümeye, teknolojinin geliştirilmesine, üretim kalitesinin yükseltilmesine, iş fırsatlarının arttırılmasına,

ihracatın geliştirilmesine ve diğer pazarlara açılma imkanının yaratılmasına sebebiyet vermelidir.

- b) Milli güvenliği ve kamu menfaatlerini tehdit etmeyeceği gibi, çevreye, ülke ekonomisine zarar vermeyecek ve yerli yatırım sonucu üretimin kayba uğramasına yol açmamalıdır.
- c) Hükümet tarafından yabancı yatırımcılara imtiyaz vermesini gerektirmeyecektir. İmtiyaz, yabancı yatırımcıları tekel konumuna getirecek özel haklardır.
- d) İşbu kanunun konusu olan yabancı yatırımın neticesi, mal ve üretim hizmetlerinin değeri, izin çıkartıldığı zaman yerli piyasada arzedilen mal ve hizmetlerin değerine göre, her ekonomik sektörde % 25'i ve her branşta % 35'i geçmemelidir. Branşların belirlenmesi ve her birisinde yatırım miktarı, Bakanlar Kurulunca onaylanacak yönetmelik çerçevesinde belirlenecektir. Ham petrol dışında yurtdışına ihracata yönelik mal üretimi ve hizmet için yapılan yabancı yatırımlar, yukarıda belirtilen oranlardan muaf tutulacaktır.

Fıkra. 06.06.1931 tarihli yabancı uyrukluların gayrimenkül mülkiyeti ile ilgili kanun hala geçerlidir. Söz konusu kanun gereğince, yabancı yatırımcı adına her türlü arsanın her miktarda mülk edinilmesi yasaktır.

Madde 3.

İşbu kanun çerçevesinde kabul gören yabancı yatırımlar bu kanunun öngördüğü kolaylık ve desteklerden faydalanacaktır. Söz konusu yatırımlar aşağıda belirtilen iki yoldan kabul edilebilir:

- a) Özel sektörün faaliyet yapması sakıncasız olan alanlarda direkt yabancı yatırım yapılabilir.
- b) Sermaye ve elde edilecek karın devlet, devlet firmaları ya da bankaların garantisine bağımlı olmaksızın sadece yatırım yapıldığı projenin ekonomik performansından kaynaklanan “Medeni İştirak”, “Karşılıklı Satış” (buy-back), “Yap-İşlet-Devret” modelleri çerçevesinde yabancı yatırım tüm alanlarda yapılabilir.

Fıkra: Bu maddenin (b) bendinde yer alan ‘yap-işlet-devret’ modelinin konusu olan yabancı yatırım ve elde edilen karın tamamen amortize olmaması durumunda, yabancı yatırımcı, geriye kalan sermayeyle ilgili sözkonusu sermayeyi kabul eden taraftan hak iddia edebilir.

Madde 4.

Yabancı devlet ya da devletlerin İran’da yatırım yapması, İslami Şura Meclisi’in onayına tabidir. Yabancı devlet firmalarının yatırım yapması özel yatırım olarak değerlendirilecektir.

Üçüncü Bölüm Yetkili Merciler

Madde 5.

Teşkilat, ülke içinde yabancı yatırımı teşvik eden yabancı yatırımlara ilişkin tüm işlemleri inceleme yetkisine sahip olan yegane resmi kurumdur. Yabancı yatırımcıların sermayenin kabulü, girişi, işletilmesi ve çıkışı ile ilgili talepleri Teşkilata sunulacaktır.

Madde 6.

5 nci maddede konu edilen talepleri incelemek ve haklarında karar vermek amacıyla, Teşkilat'ın Genel Başkanı olarak Ekonomi ve Maliye Bakan Yardımcısı Başkanlığında ve Dışişleri Bakan Yardımcısı, İdarecilik ve Planlama Teşkilatı Başkan Yardımcısı, İran Merkez Bankası Başkan Yardımcısı ve gerektiğinde ilgili Bakan Yardımcıları'nın katılımıyla "Yabancı Yatırımın Komitesi" adında bir Komite kurulacaktır. Kabul talepleriyle ilgili olarak yatırım izni, Komitenin onayından sonra Ekonomi ve Maliye Bakanının onay ve imzasıyla verilecektir. Komite, yabancı yatırımı kabul ederken işbu kanunun 2 nci maddesinde belirtilen hususlara riayet edecektir.

Fıkra: Teşkilat, yatırım ile ilgili talepleri ön incelemeden sonra teslim aldığı tarihten azami 15 gün içerisinde kendi görüşleri ile birlikte Komite'de ele almakla yükümlüdür. Komite ise, sözkonusu talepleri ele aldıktan sonra azami bir ay içerisinde, kanunun incelenmesi ve nihai kararını yazılı olarak bildirmekle yükümlüdür.

Madde 7.

Yabancı yatırımın kabulü ve faaliyeti geçmesine ilişkin işlemlerin kolaylaştırılması ve çabuklaştırılması amacıyla, Ekonomi ve Maliye, Dışişleri, Ticaret, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları, Merkez Bankası, İran Gümrüğü, Şirketler Tescil Genel İdaresi ve Çevre Teşkilatı dahil olmak üzere tüm ilgili kurumlar, kurumun en yüksek makamının imzasıyla tam yetkili bir temsilciyi Teşkilata takdim etmekle yükümlüdürler. Sözkonusu Temsilciler, ilgili kurumla Teşkilat arasında irtibat görevlisi ve koordinatör olarak görev yapacaktır.

Dördüncü Bölüm

Yabancı Sermayenin Güvencesi ve Aktarılması

Madde 8.

Bu yasa kapsamına giren yabancı yatırımlar, yerli yatırımlara sağlanan tüm haklar, destekler ve kolaylıklardan eşit bir şekilde yararlanacaktır.

Madde 9.

Ayrımcı olmayan bir yöntemle ve mülkiyet alınmadan hemen önce yatırımın gerçek değeri temel alınarak uygun bir tazminatın ödenmesi karşılığında Yabancı Yatırımlar mülkiyete alınmaz. Ancak kamu menfaatleri gerektirdiği takdirde, yasalar çerçevesinde mülkiyeti alınabilir(millileştirilebilir).

Fıkra 1: Zararın karşılanması talebi, mülkiyetin alınması veya millileştirilmesinin ardından en fazla bir sene zarfında Komite'ye teslim edilmelidir.

Fıkra 2: Mülkiyetin alınması veya millileştirilmesinden kaynaklanan anlaşmazlık bu yasanın 18 nci maddesine göre çözülecektir.

Madde 10.

Yabancı yatırımın tümü veya bir bölümü iç yatırımcıya veya Komite'nin kabul etmesi ve Ekonomi ve Maliye Bakanının onayıyla bir başka yabancı yatırımcıya devredilebilir. Yatırımın başka bir yabancı yatırımcıya devredilmesi halinde, sermayeyi devralan yatırımcı en azından önceki yatırımcının koşullarına sahip olmalıdır veya bu yasanın ilkelerine göre devralan yatırımcı önceki yatırımcının yerine geçecektir veya ortağı sayılacaktır.

Beşinci Bölüm **Yabancı Yatırımın Kabul, Giriş** **ve Çıkış Kuralları**

Madde 11.

Yabancı sermayeye aşağıda belirtilen şekillerin birisi veya birkaçı biçiminde ülkeye getirilebilir ve bu yasanın şemsiyesi altına girebilir.

- a) Riyal'e dönüştürülen nakit para.
- b) Riyal'e dönüştürülmeyen ve doğrudan yabancı yatırıma ilişkin alımlar ve siparişler için kullanılan nakit para.
- c) Yetkili merciler tarafından değerlendirme aşamalarının katedilmesinin ardından nakit olmayan kalemler.

Fıkra: Yabancı yatırımın değerlendirilmesi ve kayıt şekline ilişkin tertipler bu kanunun yürütme tüzüğünde belirlenecektir.

Madde 12.

Yabancı sermayenin ülkeye girişi ve çıkışında işlem gören döviz için ve ayrıca tüm döviz transferlerinde, döviz tek kura sahip ise ülke resmi organlarında geçerli olan kur; aksi takdirde, İran İslam Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından belirlenen günün serbest kuru esas alınacaktır.

Madde 13.

Yabancı sermayenin aslı ve karları veya yabancı sermayenin aslından ülkede geri kalanlar, Komite'ye verilen üç aylık ilanla ve tüm taahhütlerin yerine getirilmesi ve tüm yasal küsuratın ödenmesinden sonra ve Komite'nin karar alması ve

Ekonomi ve Maliye Bakanının onayının ardından yurtdışına aktarılabilir.

Madde 14.

Yabancı yatırımın karı vergi ve haçların ve yasal tasarrufların ödenmesinden sonra Komite'nin kararı ve Ekonomi ve Maliye Bakanının onayıyla yurtdışına aktarılabilir.

Madde 15.

Yabancı yatırımcıların mali kolaylıklarından taksitler ve ilgili masraflarına ilişkin ödenekler, yabancı yatırımcılık çerçevesindeki buluş(icat) hakkı, teknik bilim, teknik ve mühendislik yardımları, ticari isimler ve simgeler ve yönetim anlaşmaları ve benzeri anlaşmalar, Komite'nin kararı ve Ekonomi ve Maliye Bakanının onayına göre yurtdışına aktarılabilir.

Madde 16.

13, 14 ve 15. maddeler konusu olan aktarmalar bu kanunun 3 nci maddesinin (b) bendine uyarak yapılabilir.

Madde 17.

13, 14 ve 15 nci maddeler konusu olan aktarmalar için döviz aşağıda belirtilen yöntemlerle sağlanabilir:

- a) Banka sisteminden döviz alınması.
- b) Üretilen ürünlerin ihracından elde edilen dövizden veya yabancı sermayenin kullanıldığı ekonomi müessesesinin verdiği hizmetlerden elde edilen döviz mahallinden.
- c) İlgili yasalar ve kurallara uyarak izinli malların ihracatından.

- Fıkra 1.** Yukarıda belirtilen yöntemlerden herhangi birisi veya birkaçının kullanımı yatırımcılık izin belgesinde yazılacaktır.
- Fıkra 2.** 3 ncü maddenin (b) bendinin konusu yatırımlar konusunda, devletin onayladığı veya çıkardığı yasaların bu yasa çerçevesinde kabul edilmiş mali muvafakatnamelerin uygulanmasının durdurulmasına veya yasaklanmasına neden olduğu takdirde, hasıl olan zarar devlet tarafından vadelendirilmiş taksitler tavanına kadar temin edilerek ödenir. Kabul edilebilir taahhütlerin sınırı, bu yasa çerçevesinde Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır.
- Fıkra 3.** İran İslam Cumhuriyeti Merkez Bankası bu maddenin (a) bendinin konusu olan aktarılabilir nakit paraların döviz karşılığını Teşkilat'ın kararı ve Ekonomi ve Maliye Bakanı'nın onayıyla sağlamak ve yabancı yatırımcıya vermekle yükümlüdür.
- Fıkra 4.** Yatırım izin belgesi bu maddenin (b) veya (c) bendine matuf olduğu takdirde, sözkonusu izin belgesi ihracat izin belgesi olarak algılanır.

Madde 18.

Yabancı sermayenin yatırım izni çerçevesinde ülkeye giren ancak kullanılmayan bölümün çıkışı, tüm döviz ve ihracat ve ithalat yasaları ve kuralları kapsamı dışındadır.

Altıncı Bölüm **İhtilafların Çözümlemesi**

Madde 19.

Hükümet ve yabancı yatırımcılar arasında bu kanunun konusu olan yatırımlar çerçevesindeki karşılıklı taahhütlere ilişkin ihtilaflar, görüşme yoluyla çözüme kavuşturulmaz ise yurt içi mahkemeler tarafından incelemeye alınır. Bu uygulama, ancak yatırım konusunda yabancı yatırımcının bağlı bulunduğu Hükümetle imzalanan ikili bir anlaşmada ihtilafların çözümlenmesine ilişkin başka bir çözüm yoluna yer almadığı durumda geçerlidir.

Yedinci Bölüm **Nihai Yasalar**

Madde 20.

İlgili icra kuruluşları, bu yasa konusu olan yabancı yatırımlarla ilgili yatırımcılar, müdürler, uzmanlar, yabancı uzmanlar ve birinci dereceden akrabaları için bağlı buldukları kuruluşun isteği üzerine, vize, oturma müsaadesi, çalışma belgesi çıkarmakla yükümlüdür.

Fıkra. İlgili Teşkilat ile İcra Teşkilatları arasındaki ihtilaflar, Ekonomi ve Maliye Bakanı'nın görüşü alınarak çözüme kavuşturulacaktır.

Madde 21.

Sözkonusu Teşkilat, yatırım, yabancı yatırımcılar, yatırım fırsatları, İranlı ortaklar, faaliyet alanları ve elinde bulundurduğu tüm bilgileri kamuya sunmalıdır.

Madde 22.

Bu yasa gereği adlarını belirtmeleri gereken tüm Bakanlıklar, şirketler, devlet teşkilatları ve kamu müesseseleri, yapılan yabancı yatırım ve raporları ile ilgili bilgileri, anılan yasanın uygulanabilmesi açısından sözkonusu Teşkilat'a sunmalıdır.

Madde 23.

Ekonomi ve Maliye Bakanı her 6 ayda bir bu yasa konusu olan yabancı yatırım ile ilgili Teşkilat'ın uygulama raporlarını, İslami şura Meclisi'nin ilgili komisyonlarına göndermelidir.

Madde 24.

Bu yasa ve uygulama tüzüğünün onaylanma tarihinden itibaren, 29.10.1955 tarihinde onaylanan 'Yabancı Sermayeleri Çekme ve Destekleme Yasası' ve 'Uygulama Talimatı' lağv edilecektir. Daha önce sözkonusu yasa gereği kabul edilen yabancı sermayeler, yeni yasa şemsiyesi altına girecektir. Bu yasanın içeriği, ancak sözkonusu yasa ve mevzuatta lağv edilmesi veya değiştirilmesi yer almış ise, gelecekte çıkarılacak yasa ve mevzuata göre lağv edilebilir veya değiştirilebilir.

Madde 25.

Bu yasanın uygulama yönetmeliği, iki ay zarfında Ekonomi ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak, Banaklar Kurulunun onayından geçecektir.

Sözkonusu kanun tasarısı, 25 madde ve 11 fıkradan oluşmakta olup, İslami şura Meclisi'nin 10 Mart 2002 Pazar günkü açık oturumunda onaylanmıştır. 1 ve 2 nci madde, 2 nci maddenin (c) ve (d) bentleri, 3 ncü maddenin (b) bendi ve 17 nci maddenin 2

nci fıkrası 25 Mayıs 2002 tarihinde Düzenin Yararını Teşhis Kurulu'nun onayından geçmiştir.

YABANCI YATIRIMI TEŞVİK
VE
DESTEKLEME KANUNU
UYGULAMA TALİMATI

Birinci Bölüm Tanımlar

Madde 1.

Yabancı Yatırımı Teşvik ve Destekleme Kanunu'nun 1 nci maddesinde tarif edilen deyimler ve ibarelerin tamamı bu yönetmelikte de aynı anlamlara sahiptir. Bu yönetmelikte kullanılan diğer deyimler ve ibareler ise aşağıdaki anlamları taşımaktadır.

- Tüzük** : Yabancı Yatırımı Teşvik ve Destekleme Kanunu Uygulama Yönetmeliği.
- Sermayeyi Kabul Eden Şirket** : Yabancı sermayenin yasanın 7 nci maddesinde belirtilen yöntemlerle kendisinde kullanılmış olan mevcut veya yeni İran'lı şirket.
- Özel Sektör** : Özel ve kooperatif sektörleri, kamu olmayan genel kurumlar ve kuruluşlar.
- Merkez** : Teşkilat mahallinde yasanın 7 nci maddesini uygulamak için kurulmuş olan Yabancı Yatırım Hizmetleri Merkezi.
- Ülke Resmi Para Ağı**: Banka sistemi (Merkez Bankası ile kamu ve kamu olmayan banka ağı) ve Merkez Bankası'nın izniyle para ve döviz faaliyetleri ile uğraşan banka haricindeki finans kuruluşları .
- Hesapları Denetleme Kurumu** : 1993 yılında onaylanmış 'yetkili muhaseplerin profesyonel ve uzmanlık hizmetlerinden resmi muhasip olarak yararlanılması' yasasının konusu İran

resmi Muhasipler Birliği üyesi Denetleme Kurumları arasından Teşkilat tarafından seçilen ‘Seçilmiş Denetleme Kurumu’.

İkinci Bölüm

Kabul Metodları ve Kriterleri.

Madde 2.

İran İslam Cumhuriyeti sınırları içinde yasalara göre kabul edilen yabancı yatırımlar, yasada kayıtlı kolaylıklar ve desteklerden yararlanmaktadır. Bu tür yatırımların kabulü, yabancı yatırımları kabul genel şartlarına, yabancı yatırımcı tarafından yazılı istekte bulunmasına ve bu tüzükte kararlaştırılmış kriterlere riayet etmesine tabidir.

Madde 3.

Yabancı yatırımın kabulü bu talimatta kayıtlı yasa ve kurullara göre aşağıdaki metodlar çerçevesinde gerçekleşir. Yabancı yatırım metodları listesi, özellikler ve sunulan kolaylıklar kanun çerçevesinde Ekonomi ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanıp açıklanır.

- a) Doğrudan Yabancı Yatırım.
- b) Çeşitli “yap-işlet-devret”, “karşılıklı satış” ve “medeni iştirak” metotlarını içeren sözleşme çerçevesinde yabancı yatırım.

Madde 4.

Bu yönetmeliğin 3 üncü maddesine konu olan metodlar, yatırım şekli ile yasanın ve yönetmeliğin destek kapsamı

bakımından ortak veya spesifik özellikler ve kolaylıklara sahip olup aşağıdaki şekildedir:

a) Ortak özellikler ve kolaylıklar:

- 1) Yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla aynı hükümlere tabidir.
- 2) Yabancı nakdi ve gayri nakdi sermayenin girişi yatırım iznine göre yapılır ve başka bir izne ihtiyaç yoktur.
- 3) Yabancı yatırım hacmi her konuda hiçbir sınırlamaya tabi değildir.
- 4) Yabancı sermaye millileştirme ve mülkiyetin alınması karşısında güvence altına alınır ve yabancı yatırımcı bu hususlarda tazminat alma hakkına sahiptir.
- 5) Ana sermaye, sermayenin karı ve sermayenin kullanılmasından elde edilen karların transferi, döviz olarak veya ürün şeklinde yatırım izninde kayıtlı olduğu sıralamaya göre gerçekleşir.
- 6) Sermaye kabul eden şirketin ürettiği ürünlerin ihracat serbestisi güvence altına alınmış olup, ihracat yasağı olması halinde üretilen ürün yurtiçinde satılır ve elde edilen gelir döviz olarak ülke resmi para ağı üzerinden yurtdışına nakledilebilir.

b) Spesifik Özellikler ve Kolaylıklar:

- 1) Doğrudan Yabancı Yatırım:
 - a) Özel sektörün faaliyetleri için izin verilmiş bütün alanlarda yatırım mümkündür.

b) Yabancı yatırımın ortaklık yüzdesi bakımından bir sınırlama yoktur.

2) Sözleşme Çerçevesinde Yatırım:

a) Kanun yapma veya devlet kararları neticesinde mali muvafakatnamenin uygulanmasının durdurulmasından kaynaklanan yabancı yatırımın zararının telafisi devlet tarafından vadelenirilmiş taksitler tavanına kadar güvence altına alınır.

b) ‘Yap-işlet-devret’ ve ‘medeni iştirak’ modellerinde, sözleşmeye taraf devlet organı tarafından yatırım konusu projenin ürün ve üretim hizmetlerinin alınması, devlet organın tekel alıcı olduğu veya üretilen ürünleri sübvansede edilmiş fiyatla piyasaya sürülmesi halinde yasal kurallar çerçevesinde güvence altına alınır.

Madde 5.

Ülkede yatırım talebinde bulunan İranlı gerçek ve tüzel kişiler yasal kolaylıklardan ve desteklerden yararlanmak amacıyla yurtdışında iktisadi ve ticari faaliyetlerini teyid eden belgeleri sunmaları gerekir.

Madde 6.

Yasa kapsamından yararlanmaksızın daha önce İranda yatırım yapmış olan yabancı yatırımcı kabul aşamalarını katederek, yapılan yatırımın aslı için yasal kapsamdan yararlanır ve yatırım izni verildikten sonra yatırımcı, kanunun bütün meziyetlerinden yani karın nakledilmesi imkanından da yararlanır. Bu tür yatırımlar tamamen mevcut yatırımlar olarak algılanıp, yabancı sermayenin kabulü genel kriterlerini takip eder.

Madde 7.

Mevcut ekonomik şirketlerde yabancı yatırım hissesi satın alma veya sermaye artırma veya bölme yoluyla ve kabul aşamalarını katederek bu yasanın meziyetlerinden, sözkonusu yatırımların katma değer meydana getirmesi koşuluyla yararlanır. Yeni katma değer ekonomik şirkette sermayenin artması ve yöneticiliğin yükseltilmesi gibi hedeflerin gerçekleşmesi, ihracatın artması veya mevcut ekonomik şirkette teknolojinin iyileştirilmesi neticesinde hasıl olabilir.

Madde 8.

Komite değerlendirme ve izin verilmesi esnasında yasanın 2 nci maddesi (d) bendinde belirlenen oranlar aşağıdaki sıraya göre incelenir.

- a) Projenin türü, mal ve hizmet üretim miktarı, uygulama ve işletme zamanlaması, iç piyasaya satış ve yurt dışına ihracatı öngören önerilmiş projenin özellikleri yatırım talep örneklerinde kaydolunur.
- b) İlgili sektör ve bölümde izin verilmesi sırasında iç piyasaya sunulan mal ve hizmetin değeri hususunda yetkili mercilerin resmi istatistikleri, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı Ekonomi İşleri Yardımcılığı tarafından alınır. Heyet kararlarının esasını, her yılın ilk üç ayı sonuna kadar adigeçen Yardımcılık tarafından Teşkilat'a sunulan istatistikler oluşturacaktır.
- c) Sektörlerin ve iktisadi bölümlerin ayırımı, bu talimata ekli listeye göre yapılır.
- d) Sektörler ve bölümlerden herbirinde yatırım miktarı, işbu maddenin (a) , (b) ve (c) bentlerinde kayıtlı hususlara riayet edilerek, iç piyasada sunulan ürünlerin ve

hizmetlerin değerinin miktarına göre ve yabancı yatırımdan hasıl olan mal ve hizmetin yurt dışına ihracı için yatırım sınırlama muafiyetine riayet edilerek Komite tarafından belirlenir ve projenin onayı halinde yatırım izni verilir.

Fıkra: Yabancı yatırımdan hasıl olan mal ve üretim hizmetleri hisse değerinin değişmesi veya yatırım izni verilmesi sırasında Komite'nin karar alma kriteri olan iç piyasada sunulan mal ve hizmetlerin değerinin değişmesi, izin verildikten sonra yatırım izninin itibarını etkilemeyecektir.

Madde 9.

'Yap-işlet-devret' sözleşmelerinde belirlenen İnan tarafına mülkiyet haklarının nakli sözleşme taraflarının anlaşmasına göre mülkiyet hakkının tedrici devri yoluyla sözleşme süresi zarfında veya sözleşme dönemi sonunda kazanılan hakların topluca devri uygulanır.

Madde 10.

'Yap-işlet-devret' sözleşmelerinde yabancı yatırımcının mülkiyet haklarının yatırım konusu projenin mali kaynaklarını temin eden kuruluşa devri Komite'nin onayıyla yapılabilmektedir.

Madde 11.

Ürünün ve üretim hizmetlerinin tekel alıcısı bir devlet organı olan yabancı projeler konusunda ve aynı şekilde yatırım konusu projenin mal ve üretim hizmetlerinin sbvansa edilmiş fiyatla arzı durumunda, devlet organı, mal ve üretim hizmetlerini satın almayı yasal kurallar çerçevesinde ilgili sözleşmede belirlenen oran ve fiyatla güvence altına alır.

Üçüncü Bölüm Kabul Sistemi

Madde 12.

Teşkilat, yasa çerçevesinde yabancı yatırımları kabul ve desteğe ilişkin görevlerini yaparak, yurtiçi ve yurtdışında yabancı yatırımlarda bulunma, yönlendirme ve destekleme sorumluluğunu ve aynı şekilde yasal ortamlar ve yatırım fırsatlarının tanıtılması, mutalaalar ve uygulamalı tahkikatların yapılması, forumlar ve seminerlerin düzenlenmesi, uluslararası ilgili müesseseler ve kuruluşlarla ortak işbirliği, diğer organlarla irtibat ve koordinasyonun sağlanması ve yabancı yatırımcıya ait bilgi toplama, tanzim etme ve sunma görevini üstlenir.

Madde 13.

Komite, yabancı yatırımın kabulü, girişi ve kullanılması ve sermayenin ve elde edilen karların çıkışına ilişkin talepler gibi bütün yatırım taleplerine yönelik inceleme ve karar alma sorumluluğunu üstlenir.

Madde 14.

Komite'nin sabit üyeleri yasanın 6 ncı maddesinde belirlenmiş 4 yardımcıdan oluşmaktadır. Komite toplantıları sabit üyelerden asgari 3 kişinin katılımıyla resmiyet kazanır ve kararlar asgari 3 muvafık oyla alınır. İlgili diğer Bakanlıkların Muavinleri Komite Başkanı'nın daveti üzerine oy hakkı ile toplantılara katılırlar. Bu hususlarda kararlar oy çokluğuyla alınır.

Madde 15.

Yatırımcılar, ilgili formda belirlenmiş belgelerle birlikte yazılı taleplerini Teşkilat'a teslim ederler. Teşkilat, gerekli

incelemeleri ve ilgili sektör Bakanlığı'nın görüşünü aldıktan sonra yatırımcının talebini Teşkilat uzmanının görüşleriyle birlikte azami 15 iş günü içerisinde Komite'de gündeme getirir. İlgili Bakanlığın bilgi talebinin alındığı tarihten itibaren 10 gün içerisinde görüş bildirmemesi halinde Bakanlığın sözkonusu yatırıma muvafakat ettiği telakki edilmektedir. Daha önce yabancı yatırımcının muvafık görüşü de alınmış olan karara göre yatırım izni düzenlenir. Ekonomi ve Maliye Bakanlığı'nın onayı ve imzasıyla yayımlanır.

Fıkra: Yatırım izni, yatırımcıların kimlik bilgilerini, yabancı yatırımın türü ve çeşidini, karın ve elde edilen gelirlerin nasıl nakledileceğini ve her yatırım projesinin onayına ilişkin diğer şartları kapsayacaktır.

Dördüncü Bölüm

Yabancı Yatırım Hizmetleri Merkezi:

Madde 16.

Teşkilatın teşvik ve yabancı yatırımcıyı kabul ve destek alanlarında yasal görevlerini yapmasını kolaylaştırma ve hızlandırma amacıyla 'Yabancı Yatırım Hizmetleri Merkezi' Teşkilat'ın içinde kurulmuş ve ilgili organların temsilcileri bu merkeze yerleşmişlerdir. Bu merkez, yabancı yatırımcıların taleplerinin ilgili kurumlara müracaatlarının merkezi olacaktır.

Madde 17.

Ekonomi ve Maliye Bakanlığı (Maliye Kurumu, İran İslam Cumhuriyeti Gümrüğü), Dışişleri Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, Sanayi ve Maden Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, İran İslam Cumhuriyeti Merkez Bankası, Şirketler Kayıt Genel Müdürlüğü, Çevre Kurumu ve Ekonomi ve Maliye Bakanlığı'nın belirlediği diğer yürütme

organları tam yetkili temsilcisini en yüksek icra makamı imzasıyla Teşkilata bildirir. Adıgeçen temsilciler, yasal bakımdan tabi oldukları kurum çalışanlarının parçası sayılırlar. İhtiyaca, yabancı yatırımcı taleplerinin hacmine ve yatırımcıların müracaatına göre Teşkilat'ın bildirmesi ile merkezde hazır bulunurlar. Kendilerine verilen göreve göre müracaatçılara cevap verirler.

Madde 18.

İlgili organlar tarafından görevlendirilen temsilciler, yabancı yatırımlarla ilgili o kuruma ait bütün yürütme ve hizmet uygulamalarını yerine getirirler. İlgili yürütme organı, yasanın ve bu tüzüğün uygulanmasında temsilciye havale etmiş olduğu görevleri en iyi şekilde yapmakla, görevlerini, sorumluluklarını ve temsilcilerin yetkilerini emri altındaki bütün birimlere bildirmek ve sorumluluğu alanındaki yabancı yatırımcılara ilişkin yürütme işleri sürecini merkezde temsilcinin görevlerini yapmasını kolaylaştıracak şekilde kontrol etmekle mükelleftir.

Madde 19.

İlgili yürütme organı, merkezde yürütme ve hizmet faaliyetlerinin devamını korumak amacıyla görevlendirilen temsilciye ilaveten aynı özelliklerde bir diğer kişiyi onun vekili olarak temsilcinin yokluğunda görev yapması için gerekli tertibatı almalıdır. Gerekli olması halinde, yürütme organı azami iki kişiyi de merkezde Teşkilat'a ait yürütme işlemlerini yapması için uzman seviyesinde istihdam edebilir.

Madde 20.

Yabancı Yatırım Hizmetleri Merkezi'nin görevleri aşağıdaki şekildedir:

- 1) Yabancı yatırımcılara gerekli danışma hizmeti sunma.

- 2) Kuruluş ilanı, Çevre Kurumu'nun izni, elektrik, su, doğalgaz ve telefon aboneliği, maden arama ve çıkarma izni ve benzeri ihtiyaç duyulan izinleri almaya ilişkin işlerde ilgili organlar nezninde yatırım izni verilmeden önce gerekli koordinasyonu yapma.
- 3) Vize verilmesi, ikamet izni alınması ve yabancı yatırımla ilgili kişilere çalışma ruhsatı verilmesine ilişkin işlerde gerekli koordinasyonu sağlama
- 4) Ortak şirket kaydı, sipariş kaydı, sermayenin giriş ve çıkışına ilişkin işler, gümrük ve vergi meseleleri ve diğerlerini kapsayan yatırım izni verildikten sonra yabancı yatırımcılara ait işlerde gerekli koordinasyonları yapma.
- 5) İlgili organların yürütme birimleri arasında organların temsilcileri tarafından yabancı yatırımcıların istekleri ile ilgili olarak gerekli koordinasyonları yapma.
- 6) Yabancı yatırımcılar hususunda alınan kararların uygulanması gözetleme.

Beşinci Bölüm

Yabancı sermayenin giriş, değerlendirilme ve kayıt şartları:

Madde 21.

Nakdi ve gayri nakdi yabancı sermayenin girişi, değerlendirilmesi ve kaydına ilişkin düzenlenmeler aşağıdaki şekildedir:

a) Nakit sermaye:

- 1) Bir defada veya defalarca Riyale çevrilme amacıyla ülkeye getirilen yasanın 11 nci maddesi (a) bendi konusu olan nakit döviz meblağları Riyale çevrildiği tarihte bankanın tasdiğine uygun olarak kurum tarafından yabancı yatırımcı adına kaydedilir ve kanun kapsamı altına alınır. Getirilen dövizin Riyal karşılığı sermaye kabul eden ekonomik şirketin hesabına veya yatırım konusu proje hesabına yatırılır.
- 2) Bir defada veya defalarca ülkeye getirilen ve Riyale çevrilmeyen yasanın 11 nci maddesi (b) bendinin konusu olan nakdi döviz meblağı, sermaye kabul eden ekonomik şirketin döviz hesabına veya yatırımın konusu proje hesabına yatırılır. Bu meblağ, yatırıldığı tarihte yabancı yatırımcı adına kaydedilir ve kanun kapsamı altına alınır. Söz konusu meblağ kurumun nezareti ve teyidi ile yabancı yatırımlara ilişkin satın almalar ve siparişlerde kullanılır.

Fıkra: Ülke resmi para ağı yabancı yatırımcıya ait döviz havaleleleri konusunda keyfiyeti, havale yapanın adını ve döviz miktarını ve dövizin türünü, alınma tarihini ve fiyatlandırma tarihini, sermaye kabul eden iktisadi şirketin adını ve Riyale çevrilmesi halinde dövizin Riyal muadilini zikrederek doğrudan Teşkilat'a bildirir.

b) Nakit olmayan sermaye:

Nakit olmayan yabancı sermaye yasanın 1 nci maddesinde yabancı sermayenin tarif edildiği (b), (c) ve (d) bendlerinde kayıtlı hususları kapsamaktadır. Onların giriş, değerlendirme ve kayıt aşamaları aşağıdaki şekildedir.

- 1) Yukarıdaki (b) ve (c) bentlerinin konusu nakit olmayan yabancı sermaye kalemleri konusunda (makina aletleri,

techizat, yedek parça, ayrı parçalar, hammadde, katkı ve yardımcı maddeler) Ticaret Bakanlığı, Teşkilat'ın gayri nakdi yabancı sermaye kalemlerinin girişine onayını bildirmesinden sonra siparişi kaydetmeye ve keyfiyeti ilgili gümrüğe değer, fiyatlandırma ve ithal edilen kalemlerin gümrükten çekilmesi için bildirmeye yönelik işlem yapar. İthal edilen kalemlerin fiyatları hususunda gümrüğün değerlendirilmesi kabul edilir değerlendirme olarak algılanıp, yatırımcının talebine giriş ruhsatında kayıtlı değerlendirme miktarı, nakliye ve sigorta giderlerini de ilave ederek yabancı yatırımcı adına kaydedilir ve gümrükten çekilme tarihinden itibaren yasa kapsamı altına alınır. Gümrüğün fiyatı ile Komite'nin onayladığı ayrıntılı listede kayıtlı fiyat arasında ihtilaf olması halinde, Gümrüğün fiyatı Teşkilat ve Şirketler Tescil Genel Müdürlüğü'nde yabancı sermayenin kaydında temel alınacaktır.

- Fıkra 1.** Ticaret Bakanlığı ve Teşkilat bu talimatın tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içerisinde, gayri nakdi yabancı sermaye kalemlerinin istatistik siparişleri kayıt için özel bir örnek hazırlama yönünde işlem yapmakla mükelleftirler.
- Fıkra 2.** İran İslam Cumhuriyeti Gümrüğü yabancı yatırımcılara ait kullanılmış makinalar ve techizatın fiyatını belirlemeyi, kullanılmış fiyatla yapmakla yükümlüdür.
- Fıkra 3.** İthal edilen gayri nakdi yabancı sermaye eksik, kusurlu, kullanılamaz ve Komite tarafından onaylanan listedeki beyan özelliklerine uygun olmadığının tespit edilmesi halinde, konu Komite'de ele alınır ve Komite'nin onayından geçmeyen bu malların değeri gelen sermaye hesabından çıkarılır.

- 2) Yasanın 1 nci maddesi (d) bendinin konusu olan sermaye kalemleri konusunda (buluş hakkı, teknik bilgi, ticari isim ve amblemler ve ihtisas hizmetleri) Teşkilat gerekli incelemeleri yaptıktan sonra teknoloji ve hizmetler sözleşmelerinin konusu sözleşme taahhütlerini yerine getirmeye ilişkin raporu Komitede gündeme getirir ve Komite'nin hazırlayıp, Ekonomi ve Maliye Bakanının onayından geçirdiği talimat çerçevesinde onaylanan meblağ Komite tarafından yabancı sermaye olarak kaydedilir ve kapsam altına alınır.

Altıncı Bölüm **Sermayenin** **ve Sermaye Gelirlerinin Çıkış Kuralları**

Madde 22.

Sermaye, kar ve yasa konusu sermaye değerinin artışından kaynaklanan gelirlerin nakline neden olan taleplerin tamamı, İran Resmi Muhasebeciler Birliği Üyesi Denetleme Kurumu'nun raporuyla desteklenmelidir. Bu tür nakiller Denetleme Kurumu'nun teyit ettiği miktarda yasal küsüratların tamamı çıkarıldıktan sonra gerçekleştirilir.

Madde 23.

Yasanın 3 ncü maddesi (a) bendinin yatırımlar konusu olan sermayenin değerinin artmasından kaynaklanan ana sermaye, kar ve gelirlerin nakli, döviz olarak veya yabancı yatırımcının isteğine göre izinli malların ihracı yoluyla gerçekleşir. Yasanın 3 ncü maddesi (b) bendinin konusu yatırımlara ait sermayenin ve karların çıkışı imalat ürünleri ihracatından elde edilen döviz veya yatırımcı şirketin hizmet sunmasından elde edilen döviz veya diğer serbest malların ihracatından elde edilen döviz yoluyla yapılır. Komite,

Denetleme Kurumu'nun raporuna dayanarak ana sermayenin en son durumunu, sermayenin kar miktarını ve yabancı yatırımcıya ait sermaye gelirlerinin nakledilebilir miktarını belirler ve Maliye ve Ekonomi Bakanı'nın onayıyla ilgili meblağın çıkışına izin verir.

Fıkra: Yasanın 3 üncü maddesi (b) bendinin konusu yatırımlar konusunda ihracat imkanı olmaması neticesinde Komite'nin görüşüyle sözkonusu havalalar için döviz temin etme zarureti olduğu takdirde, ihtiyaç duyulan döviz banka sistemi yoluyla temin edilir.

Madde 24.

Yatırım izni yasanın 17 inci maddesi (b) veya (c) bentlerine matuf olursa, sözkonusu izin ihracat izni hükmündedir ve yatırımcı şirket ihracattan elde edilen döviz yurtiçi veya yurtdışı bankalarından birinde bir emanet hesabına yatırabilir. Yatırım izninde belirlenen harcamalar kadarını doğrudan bu hesaptan çekebilir ve yabancı yatırımcıya ödeyebilir. Çekilebilen dövizin harcamalar fazlası ülke döviz yasaları kapsamındadır. Herhalükarda, yatırımcı şirket ilgili meblağı ödedikten sonra ihracat yaptığı belgeyi sunarak, keyfiyeti yazılı olarak Teşkilat'a bildirmekle mükelleftir.

Madde 25.

Komite tarafından belirlenen harcamalar çerçevesinde yabancı yatırımların ihracatından elde edilen döviz, mevcut veya ileride konacak devlet yasalarına uygun olarak her türlü ihracatı sınırlayan kurallar ve ihracattan elde dövizin İran'a getirilmesi için taahhüt verilmesi gibi döviz kuralları kapsamından muaftır.

Madde 26.

Yasal veya devlet tarafından sınırlama uygulaması olması halinde Yatırımcı Şirket ürünlerini ihraç edemezse, yasal sınırlama veya Hükümetin ihracatın yapılmaması yönündeki kararı devam ettiği sürece, sözkonusu şirketler ürünlerini iç piyasada satmaya ve karşılığında yatırım izninde kayıtlı döviz giderlerinin Riyal karşılığını temin ederek sözkonusu döviz bankası sisteminden satın alıp transfer etmeye veya izinli malları ihraç etmeye yetkilidirler.

Madde 27.

Yasa konusu transfer edilebilir meblağ, Komite'nin onayından ve Ekonomi ve Maliye Bakanı'nın teyidinden sonra, Yabancı Yatırımcı tarafından banka sisteminden alınır ve havale edilir. Bu amaçla, Merkez Bankası gerekli döviz bankası sistemine verecektir.

Madde 28.

Yabancı Yatırımcı, transfer edilebilir meblağı ilgili idari formalitelerinin yapıldığı tarihten itibaren 6 ay zarfında yurtdışına transfer etmezse, sözkonusu meblağ kanun kapsamından çıkar. Sözkonusu meblağ üzerinde kanun kapsamının devam etmesi Komite'nin teyidi ile mümkün olabilir.

Madde 29.

Yabancı Yatırımcı istemesi halinde yasanın 13, 14 ve 15 inci maddelerinden kaynaklanan transfer edilebilir miktarların tamamını veya bir kısmını Komite'nin izniyle aynı şirkette yatırımın artırılmasına ayırabilir veya yasal formalitelerden sonra yatırım izni almak için yeni yatırımlarda kullanabilir.

Madde 30.

Hükümet, İran İslam Cumhuriyeti anayasasının (138) nci esasına riayet ederek, yasanın 17 nci maddesi 2 nci fıkrasının konusu kabul edilebilir taahhütlerin sınırını belirlemeyi Yatırım Yüksek Konseyi üyesi Bakanlara bırakmaktadır. Komite, sökonusu mali muvafakatnamelerin uygulanmasının yasaklanması veya durdurulmasından meydana gelen zararların miktarını, yatırım ruhsatında kaydedilmiş olan Yatırım Yüksek Konseyi tarafından kabul edilebilir taahhütler limitleri içinde taahhütler tavanına kadar belirler. Bu maddenin konusu yetki hususunda karar alma kriteri, mezkur Konsey üyesi Bakanların çoğunluğunun muvafakati ile gerçekleşir. Alınan kararlar, Bakanlar Kurulu iç tüzüğüne 19 ncu maddesine riayet edilerek Cumhurbaşkanı'nın onaylaması halinde verilebilir.

Madde 31.

Yabancı Yatırımcı İran'daki yatırımlarını sigorta etmesi halinde, poliçenin içeriği gereğince yatırımcıya ticari olmayan tehlikelerden kaynaklanan zararların karşılanmasına yönelik ödeme durumunda sigorta firması yatırımcının vekili olur. Vekil, aracı ile hasar ödemesi yapılan durumlarda aynı haklardan yararlanır. Bu vekillik, yasanın 4 ve 10 uncu maddesine gereğince riayet edilmedikçe sermayenin devri sayılmayacaktır.

Yedinci Bölüm

Genel Kurallar

Madde 32.

Yabancı Yatırımcı, yatırım izninin tebliğ tarihinden itibaren Komite tarafından yatırım konusu projenin şartlara uygunluğunu belirleyen belirli bir süre içerisinde yatırımcının projenin uygulanmasına kararlı olduğunu ortaya koymak için

sermayenin bir kısmını İran'a getirmekle mükelleftir. Yatırımcı, belirlenen süre içerisinde sermayenin bir kısmını İran'a getirmediği veya sürenin uzatılması yönünde ikna edici deliller sunmadığı takdirde, yatırım izni iptal edilmiş sayılacaktır.

Madde 33.

Yabancı Yatırımcı hertürlü isim, hukuki şekil, uyruk ve mülkiyette % 30'dan fazla değişiklikleri komiteye bildirmekle yükümlüdür.

Madde 34.

Yabancı yatırımların yapılması İranlı şirketin oluşmasına neden olması konularında arsanın mülkiyetinin yatırım projesine uygun olarak şirket adına yapılması Kurumun teşhisi ile mümkündür.

Madde 35.

Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve İntizami Kuvvetler gibi ilgili icra organları yasanın kapsamı yatırımlarla ilgili olarak yatırımcılar, müdürler, yabancı uzmanlar ve onların birinci derecede yakınları için vize, ikamet tezkeresi ve çalışma ruhsatı verilmesi hususunda Teşkilat'ın isteği üzerine işlem yapmakla yükümlüdürler. Dışişleri Bakanlığı giriş vizesi hususunda aşağıdaki şekillerde işlem yapar.

- a) Dışişleri Bakanlığı Teşkilatın onayıyla 3 yıllık müteaddit vize verilmesi iznini her fert için her defasında 3 ay giriş ve ikamet hakkıyla İran İslam Cumhuriyeti'nin yurtdışındaki temsilciliklerine bildirir.
- b) Bildirilen kişiler, İran'a giriş yaptıktan sonra Pasaport Dairesine ve Dışişleri Bakanlığı Vize Dairesine müracaat

ederek ve Teşkilatın onayını sunarak, ikamet izinlerini bir yıl süreyle temdit edebilirler. İkametin temdidi ve bir yıllık geçerliliği olan müteaddit mührünün basılması şeklinde gerçekleşir. Böylece şahıs gidiş-dönüş vizesi almakla yükümlü olmaz.

Madde 36.

Yasanın 21 inci maddesinin konusu genel bilgilerin yayınlanması karşısında Teşkilat'ın sorumluluğu, ticari gelenekte yayınlanabilir bilgilerle sınırlıdır. Bilgilerin yayınlanabilirliğini teşhis etme Komite'nin sorumluluğundadır.

Madde 37.

Teşkilat ve Komite bu yasada ve talimatta belirtilen görevlerini yapmak için İran Resmi Muhasebeciler Birliği Üyesi Denetleme Kuruluşlarının ve diğer şartlara haiz özel ve kooperatif kuruluşlarının profesyonel ve danışmanlık hizmetlerinden yararlanabilirler.

Madde 38.

Bu talimatın içeriğine aykırı olan yabancı yatırım konusunda Bakanlar Kurulu'nun onaylarında zikredilen bütün kurallar, bu talimatın uygulanması gerektiği tarihten itibaren lağvedilir.

**YABANCI YATIRIMI TEŞVİK VE DESTEKLEME KANUNU 2 NCİ
MADDESİ (D) BENDİ KONUSU SEKTÖRLER VE ALT SEKTÖRLER**

SEKTÖR	ALT SEKTÖR
TARIM	<ul style="list-style-type: none"> - ZİRAAT VE BAHÇECİLİK - HAYVANCILIK , TAVUKCULUK VE İPEK BÖCEĞİ YETİŞTİRİCİLİĞİ - ORMAN VE MERALAR - BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ
MADEN	<ul style="list-style-type: none"> - HAM PETROL VE DOĞAL GAZ (ARAMA, ÇIKARMA, VE NAKLETME) - DİĞER MADENLER (ARAMA, ÇIKARMA VE İŞLEME)
SANAYİ	<ul style="list-style-type: none"> - GIDA MADDELERİ, İÇECEK VE SİGARA SANAYİ - TEKSTİL, KONFEKSİYON VE DERİ SANAYİ - ORMAN ÜRÜNLERİ (AĞAÇ, KAĞIT VS.) BASIM VE YAYIN SANAYİ - KİMYA VE PETRO KİMYA ÜRÜNLERİ (LASTİK VE PLASTİK) SANAYİ - MADEN (TAŞ KÖMÜRÜ VE PETROL HARİÇ) SANAYİ - TEMEL METAL SANAYİ - NAKLİYAT VE OTOMOTİV SANAYİ VE TECHİZAT - SANAYİDE KULLANILAN MAKİNELER, ELEKTRİK VE ELEKTRONİK (RADYO VE TELEVİZYON, İLETİŞİM ARAÇ VE MALZEMELERİ) SANAYİ - SANAYİDE KULLANILAN MAKİNELER , ELEKTRİK VE ELEKTRONİK (BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ) SANAYİ - TIBBİ CİHAZLAR VE OPTİK MİLİMETRİK CİHAZLAR SANAYİ - KULLANILMIŞ MADDELERİN YENİDEN İŞLENMESİ
SU, ELEKTRİK VE DOĞALGAZ TEMİNİ	<ul style="list-style-type: none"> - SU VE KANALİZASYON TOPLAMA, ARITMA, TEMİN ETME VE NAKLETME - ELEKTRİK ÜRETİM VE DAĞITIM ŞEBEKESİ KURMAK - DOĞAL GAZIN RAFİNE EDİLMESİ VE DAĞITILMASI
İNŞAAT	<ul style="list-style-type: none"> - ALT YAPI - BİNA VE KONUT - İNŞAAT MALZEMELERİ
TAŞIMACILIK VE İLETİŞİM	<ul style="list-style-type: none"> - DEMİR YOLU TAŞIMACILIĞI - KARA YOLU TAŞIMACILIĞI - BORU İLE TAŞIMACILIK - SU TAŞIMACILIĞI - HAVA YOLU TAŞIMACILIĞI - DESTEKLEME HİZMETLERİ - P.T.T
HİZMETLER	<ul style="list-style-type: none"> - MALİ HİZMETLER (SİGORTA, BANKA VS.) - TURİZM - KAMU İŞLERİ - KENTSEL HİZMETLER - EĞİTİM VE ARAŞTIRMA - DİĞER HİZMETLER (MÜHENDİSLİK, PLANLAMA VS.)

YABANCI YATIRIM YÖNTEMLERİ, YABANCI YATIRIM TEŞVİK VE DESTEK KANUNU ÇERÇEVESİNDE SUNULABİLECEK KOLAYLIKLAR VE ÖZELİKLER

YATIRIM YÖNTEMLERİ	YATIRIM ALANLARI	SERMAYENİN TÜRÜ VE GİRİŞ ŞEKLİ (NAKİT VE NAKİT OLMAYAN)	ORTAKLIK MİKTARI VE YÜZDESİ	SERMAYENİN GÜVENLİĞİ / GARANTİLER	YURT DIŞINDA DÖVİZ TRANSFERLERİ	
					ÖZ SERMAYE/ KÂR	TEKNOLOJİ VE HİZMET SÖZLEŞMELERİ
DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM (FDI)	- ÖZEL SEKTÖRE AÇIK TÜM ALANLAR	- YATIRIM KOMİTESİNİN ONAYI İLE YATIRIM İZİNİNDE KAYDOLUNUR. - BAŞKACA BİR İZNE İHTİYAÇ YOKTUR	SINIRSIZ	- İSTİMLAK VE KAMULAŞTIRMA KARŞISINDA TAZMİNAT ÖDEME GÜVENCESİ. - İHRACATIN YASAKLANMASI HALİNDE İHRACAT VE DÖVİZ TEMİNİ GÜVENCESİ. - YERLİ YATIRIMCILARLA AYNI HAKLARDAN YARARLANMA.	- SINIRSIZ, DÖVİZ OLARAK - SINIRSIZ, İHRACAT PROJELERİNDE MAL ŞEKLİNDE,	- SINIRSIZ, DÖVİZ OLARAK - SINIRSIZ, İHRACAT PROJELERİNDE MAL ŞEKLİNDE
SÖZLEŞMELİ DÜZENLEMELER; YAP, İŞLET, DEVRET METODLARI (BOT)	- KAMU VE ÖZEL SEKTÖRE AÇIK TÜM ALANLAR	- YATIRIM KOMİTESİNİN ONAYI İLE YATIRIM İZİNİNDE KAYDOLUNUR. - BAŞKACA BİR İZNE İHTİYAÇ YOKTUR	SINIRSIZ	- İSTİMLAK VE KAMULAŞTIRMA KARŞISINDA TAZMİNAT ÖDEME GÜVENCESİ. - İHRACATIN YASAKLANMASI HALİNDE İHRACAT VE DÖVİZ TEMİNİ GÜVENCESİ. - YERLİ YATIRIMCILARLA AYNI HAKLARDAN YARARLANMA. - KANUN KOYMA VEYA HÜKUMET KARARLARI NETİCESİNDE MALİ SÖZLEŞMELERİN UYGULANMASININ YASAKLANMASI VEYA DURDURULMASINDAN KAYNAKLANAN ZARARLARIN TELAFİSİNİN GÜVENCE ALTINA ALINMASI. - DEVLET ORGANININ MAL VE ÜRETİM HİZMETLERİNİN TEKEL ALICISI OLARAK SÖZLEŞMEYE TARAF OLDUĞU DURUMLARDA SATIN ALMA GÜVENCESİ.	- SINIRSIZ, DÖVİZ OLARAK - İHRACAT PROJELERİNDE MAL ŞEKLİNDE	
KARŞILIKLI SATIŞ	- KAMU VE ÖZEL SEKTÖRE AÇIK TÜM ALANLAR	- YATIRIM KOMİTESİNİN ONAYI İLE YATIRIM İZİNİNDE KAYDOLUNUR. - BAŞKACA BİR İZNE İHTİYAÇ YOKTUR	- YATIRIM MİKTARI SINIRSIZ - ORTAKLIK YÜZDESİ UYGULANMAZ	- İSTİMLAK VE KAMULAŞTIRMA KARŞISINDA TAZMİNAT ÖDEME GÜVENCESİ. - İHRACATIN YASAKLANMASI HALİNDE İHRACAT VE DÖVİZ TEMİNİ GÜVENCESİ. - YERLİ YATIRIMCILARLA AYNI HAKLARDAN YARARLANMA. - KANUN KOYMA VEYA HÜKUMET KARARLARI NETİCESİNDE MALİ SÖZLEŞMELERİN UYGULANMASININ YASAKLANMASI VEYA	- SINIRSIZ, MAL ŞEKLİNDE	

				DURDURULMASINDAN KAYNAKLANAN ZARARLARIN TELAFİSİNİN GÜVENCE ALTINA ALINMASI.		
MEDENİ İŞTİRAK	- KAMU VE ÖZEL SEKTÖRE AÇIK TÜM ALANLAR	- YATIRIM KOMİTESİNİN ONAYI İLE YATIRIM İZİNİNDE KAYDOLUNUR. - BAŞKACA BİR İZNE İHTİYAÇ YOKTUR	SINIRSIZ	- İSTİMLAK VE KAMULAŞTIRMA KARŞISINDA TAZMİNAT ÖDEME GÜVENCESİ. - İHRACATIN YASAKLANMASI HALİNDE İHRACAT VE DÖVİZ TEMİNİ GÜVENCESİ. - YERLİ YATIRIMCILARLA AYNI HAKLARDAN YARARLANMA. - KANUN KOYMA VEYA HÜKUMET KARARLARI NETİCESİNDE MALİ SÖZLEŞMELERİN UYGULANMASININ YASAKLANMASI VEYA DURDURULMASINDAN KAYNAKLANAN ZARARLARIN TELAFİSİNİN GÜVENCE ALTINA ALINMASI.	- SINIRSIZ, DÖVİZ OLARAK - İHRACAT PROJELERİNDE MAL ŞEKLİNDE	- SINIRSIZ, DÖVİZ OLARAK - SINIRSIZ, İHRACAT PROJELERİNDE MAL ŞEKLİNDE

TANIMLAR;

DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM; Yabancı yatırımcının mevcut veya yeni bir İran'lı şirketle hukuki ortaklık yapmasından ibarettir.

SÖZLEŞMELİ DÜZENLEMELER; Yabancı sermayenin kullanılması sadece sözleşme tarafları arasında varılan mutabakatlara tabi olan metodların hepsisidir.

YAP, İŞLET VE DEVRET; Yabancı yatırımcı İran'lı taraf ile vardıkları mutabakata uygun olarak yatırım konusu projenin uygulanması için nakdi ve gayri nakdi mali kaynaklarını kendi sorumluluğu ile İran'da şirket kurmak veya Proje Şirketi olarak İran'da şube açmak için hazırlar ve böylece projeyi yap veya işlet metodu yönünde girişimde bulunur. BOT modeli çok çeşitli olup her biri spesifik özelliklerden yararlanır.

KARŞILIKLI SATIŞ; Yabancı yatırımcı nakdi ve gayri nakdi mali kaynaklarını yatırım yapılan şirketin kurulması, genişletilmesi veya yenilenmesi için ona verir ve sermayenin dönüşü şirketin mal üretim hizmetleri veya diğer mallar şeklinde tasviye edilir.

MEDENİ İŞTİRAK; Hukuki kimliğe sahip yani "Şirket" kurulmadan ve anlaşmaya uygun olarak tarafların kar paylaşımının ve yatırım payının çekilebileceği müşterek bir faaliyetin gerçekleşmesi amacıyla sözleşmeden doğan anlaşmalardır. Medeni iştirak, yabancı yatırımcının herhangi bir şirket kurmadan yatırımdan kar sağlayabileceği hertürlü iş türünü kapsamaktadır. Her şekilde, iştirake ilişkin mali kararlar taraflardan birinin İran'daki defterine kaydedilir.

**YABANCI YATIRIM
HİZMETLERİ MERKEZİ**

İran’da yabancı yatırımlara ait işlerin kolaylaştırılması ve hızlandırılması yönünde uygun ve pratik bir organizasyonun sağlanması ve tek bir merkezde yabancı yatırımcıların müracaatların toplanması amacıyla, 2002 tarihinde onaylanan ‘Yabancı Yatırımları Teşvik ve Destekleme Kanunu’nun 7 inci maddesine dayanarak ‘Yabancı Yatırım Hizmetleri Merkezi’, ‘İran Yatırım, Ekonomik ve Teknik Yardımlar Teşkilatı’ mahallinde kurulmuştur. Bu merkezde, Dışişleri Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sanayi ve Maden Bakanlığı, Tarım Bakanlığı gibi ilgili yürütme organlarının tam yetkili temsilcileri ve aynı şekilde Maliye Kurumu, İran İslam Cumhuriyeti Gümrüğü, Merkez Bankası, Şirketler Tescil Genel Müdürlüğü ve Çevre Kurumu irtibat sağlayan birimler olarak yabancı yatırımlarla ilgili bağlı buldukları organlara ait yürütme ve hizmet işlerinin koordinatörü ve uygulayıcısı olarak bu merkezde yerleşmişler ve yabancı yatırımcılara ve bu alanda daha fazla bilgi edinmek isteyenlere hizmet sunmaktadırlar.

Merkezde sunulabilen hizmetlerin en önemlileri şunlardır:

- Yabancı yatırımların kabulü ve desteklenmesine ait bütün işlerle ilgili olarak yabancı yatırımcılara gerekli bilgilerin verilmesi ve danışmanlık hizmetinde bulunulması.
- Kuruluş bildirisi, çevre kurumu izni, su, elektrik, doğalgaz ve telefon aboneliğine ait izinler, maden arama ve çıkarma ruhsatı gibi yatırımcıların ihtiyaç duyduğu izinlerin alınmasına ilişkin işlerde yatırım izni verilmeden önce ilgili kurumlar nezninde gerekli koordinasyonun yapılması.
- Yabancı yatırım projeleriyle ilgili olarak yabancı vatandaşlar için vize, ikamet izni ve çalışma müzadesi verilmesine ilişkin işlerde gerekli koordinasyonun yapılması.

- Ortak şirket kaydı, makina ve teçhizatın ithali için sipariş kaydı, sermayenin giriş ve çıkışına ilişkin formaliteler, gümrük ve vergi meseleleri ve diğer hususları kapsayan konularda yatırım izni verildikten sonraki aşamalarda da yabancı yatırımlara ait işlerde gerekli koordinasyonun yapılması.
- Yabancı yatırımcıların istekleriyle ilgili olarak bağlı oldukları organların icra birimleriyle gerekli koordinasyonların ve takiplerin yapılması.
- Yabancı yatırım projeleri hususunda alınan kararların en iyi şekilde uygulanmasının gözetilmesi.

Hizmet merkezinde işlerin akışının organizasyonu, yabancı yatırımcının bütün bilgilere ve gerekli yöntemlere ulaşabilecekleri şekildedir. Artık çeşitli yürütme organlarına tekrar tekrar müracaat etmelerine de ihtiyaç yoktur. Merkezde hizmet sunma sorumluluğu, yatırıma karar almadan önceki aşamalarla sınırlandırılmadığı gibi, değerli yatırımcıların yatırımları süresince sözkonusu Merkeze müracaat ederek bu Merkezin hizmetlerinden yararlanabilme imkanları mevcuttur.

Şüphesiz ‘Yabancı Yatırım Hizmetleri Merkezi’nin İran’da yabancı yatırımların kabulü, teşviki ve desteklenmesinde yetkili tek yasal merci ve organ olarak kurulması ve onun yatırımlar teşkilatı mahallinde yerleşmesi işlerin yapılış sürecini hızlandırma yönünde etkili bir adım sayılmaktadır. Bizzat başvurarak, yazışma, telefon veya internet yoluyla bu merkezin hizmetlerinden yararlanan yatırımcılar, İran’da hızlı ve kolaylıkla yatırım yapabilirler.